

פער

עמק יהושע אחרון

קונטרס

דלתי רש"י

למען חזות את הרבים ארפ"ס מרגניתא שבא העתקה מבתיק, תשובה יקרה בענין היתר הדלות במקום שאין עירוב מדרב הגאון הגדול שר התורה רשכבתיג וכו' בקש"ת מרנא ורבנא קדישא מרה מוריט ר' שניאור זרמן וצוקל"ה אבד"ק לובלין בעהמ"ח ס' תורת חסד:

רה"ר גמורה היא (וכמש"כ ה"מ), ומ"מ צ"י ל' צראיות לנעול:

אך ל' בסתירה דברי הרמב"ם בזה שהרי בריש פ"ד מה"ש כ' הרמב"ם וא"ז רה"ר כו' מדינה המקפדת חומה גדולה מנעול כלילה ע"ל משמע דנעלות ממש בעינן וכ"כ הרמב"ם בריש ה' עירובין ופ"ט מש"כ ה"מ ע"ז ומש"כ הרשב"א שהביא הכ"מ בפ"ז מה"ש שם (והיא בתשו' הרשב"א שלפנינו בח"ג סי' רס"ט), עמד בסתירה דברי הרמב"ם ממש"כ בזה עירובין שם ומש"כ ר"ה לפרש בדברי הרמב"ם פ"ז מה"ש במש"כ שם שני טמלים ברה"ר והם עוברין ביניהם שפי' דבריו שם הי"ט במצואות המפולשין לרה"ר, דהתם צ"י צראיות לנעול, ולפ"ז ל"פ הרמב"ם ע"ד הרי"ף אך הא מוכח שם ברמב"ם דברה"ר גמורה קאי ולא במצואות המפולשין שהרי כ' שם ח"ל אבל זוה"פ אינו מועיל בהכשר רה"ר ע"ל, ושם בזה"כ הרמב"ם דמצואות המפולשין לרה"ר דעושה זוה"פ מכאן כו' רק שהרשב"א ס"ל לחלק בזה לפי דעת הרמב"ם דמש"כ בזה"כ דעושה זוה"פ מ"י כשהוא מפולש לברמליה מזד אחד אבל במפולש לב' לדידין לרה"ר ל"מ זוה"פ ולרי"ך דלת ראוי' לנעול וכמש"כ ה"מ בהלכה ג' לפי דברי הרשב"א בהרמב"ם (וע' ב"ח ריש סי' שס"ד), מיהו הטו"ש וכל הפוסקים פסקו דאין חילוק בזה דאף במצואות המפולשין לרה"ר משגי' לדידין עושים זוה"פ מכאן כו' וכ"כ הרשב"א גופא בעבודת הקודש ואף בד' הרמב"ם פ"י כן מוכח דעת הרמב"ם שאף ברה"ר גמורה מתיר גדלת הראוי' לנעול אעפ"י שאין נעלות והא דקל"ן סתירות הרמב"ם במש"כ פ"ד מה"ש וריש ה' עירובין כנ"ל:

אך מלבד זה י"ל ממה שהקשה עוד סתירה אחרת בד' הרמב"ם מהא דאמרינן בעירובין דכ"כ, ר"י ור"א דאמרי פרווי' כאן אדיתך כהן של מדינת

ע"ד השאלה בעיירות שהי' שם תיקור עירובין צוה"פ, וכעת המושלים אינם מניחים להעמיד לזה"פ ברחוב ופי"ז נתבטלו העירובין ורבה המכשלה בחילול ש"ק אם יש היתר להעמיד בהתחלת סרה"ר דלתות בלירים או כעין קאלווראדן שיהיו ראיות לנעול אף שלא יהיו נעלות והמושלים לא יצאו ג"כ לנעול, אם יש לסמוך ע"ז שהדלתות מנ"ע הם ראיות לנעול:

מתחילה נבאר קצת במחלוקת הפוסקים בזה ^{אוצר החכמה} דהרי"ף והרא"ש פסקו דברה"ר עצמה לא מיטבחה אלא בדלתות מכאן ומכאן והוא דנעלות כלילה דא"ר זמאן ירושלים אלמלא דלתות' נעלות כלילה חייבין עלי' משום רה"ר כו', (והא דמיבטי' בעירובין (ד"ו): אי לרי"ך לנעול ופשיט שם דא"ל לנעול רק שיהיו ראוי' לנעול הא התם קאי לחנניה אליבא דב"ה במצואות המפולשין לרה"ר, אבל ברה"ר עצמן בעינן נעלות ממש כר"י כו' ומה"ס לא בעי כן הגמ' התם אליבא דת"ק דק"ל"ן כוותי' ולענין רה"ר עצמו משום דבזה וודאי נעלות בעינן):

והרמב"ם פ"ז מה"ש ה"י פסק דברה"ר עצמו נמי צ"י צראיות הראיות לנעול אעפ"י שאין נעלות, והב"י כ' בדעתו משום דס"ל דכיון דלא ק"ל"ן כחנני' לא הוי בעי הגמ' אליבא, אלא משום דנ"מ לדידן צבעי' זו בהכשר רה"ר עצמו דג"כ א"ל לנעול, ואין זה מוכרח כ"כ כמו שמצינו בעירובין (דכ"ב): דבעי התם בתל המחלקת כו' אליבא דר"י דס"ל אחי רבים ומבטלי מחילה ומכ"מ פסק שם הרמב"ם כרבנן דר"י דלא אחי רבים ומבטלי מחילתא, והתוס' שם ד"ה דלמא כ' דבמחילה שאינו פשוט' בידי אדם מודי רבנן דאחי רבים ומבטלי מחילתא, אבל מדברי הרמב"ם ל"כ כן שלא החיי' שום חילוק בזה, ובלא"ה ד' התוס' שם ל"כ מוציא דהתם וכן בנמה דוכתא, ויומר י"ל כאן בד' הרמב"ם דס"ל דאטלי דנהדעא

מחילות ופריך אצמי כאן וס"ל והא ארבעה אריות
ירושלים אלמלא דלתותי נעלות כלילה חייבין עלי
משום רה"ר, אלא כאן ולא ס"ל, שרי מבור
בגמרא דהי חרי חילי סחרי אהדי, והרמב"ם פסק
כרבנן דר"י במחנותין דפסי ביראות דאף שדרך
הרבים מפסיקתן מ"מ הו"ר רה"י ולא אתי רבים
ומבטלי מחילה וכמבור ברמב"ם פי"ז מה"ש הל"ג
ופסק שם נמי כר"י"ח דאמר ירושלים אלמלא דלתותי
נעלות כו'. שהרי כתב הרמב"ם דמודינה
המוקפת חומה אינה נעשית רה"י אלא אי"ב דלתותי
נעלות כלילה והייט דר"י"ח :

וראיתי כס' מעשה רוקח במחילתו שדפס שם
כתי' תגלונים קדמונים והקשו שם כן
על הרמב"ם וכן הקשה ג"כ בעל נו"צ. ולכא"פ פשוט
י"ל דהא דרמי הגמ' בעירובין מדר"י"ח אדר"י"ח
הייט משום דר"י"ח דאלמלא דלתותי נעלות חייבין
עליה משום רה"ר מדאורייתא, אבל מ"מ שפיר
י"ל דלרבנן דר"י אף במדאורייתא לא אתי רבים ומבטלי
מחילה כדאשכחן בכ"ד ואסור מדרבנן דגזרי אסור רה"ר
גמורה ובפסי ביראות הקילו משום עולי רגלים, וכן כתב
בתוס' בעירובין דכ"ב ע"א ד"ה דרבנן ושם ע"ב ד"ה
(מני), ד"ל דלרבנן דר"י במחנותין דמ"מ מדרבנן
אסור ובפסי ביראות הקילו, והיכא דלא יתא
משמשחא י"ל דשרי אף לכתחילה, והרמב"ם בפ"ד
מה"ש שכתב במדינה המוקפת שיהא דלתותי נעלות
כלילה היינו רק להתיר לכתחילה אף מדרבנן
כדמוכח מדבריו שם דנקיט ג"כ אם הוקף לדירה
וזהו מדרבנן כו' רק שמד' הרמב"ם ריש ה' עירובין
שכ' שם ח"ל וכן הדין במדינה שהיא מוקפת כו'
ש"ש לה דלתות נעלות כלילה שכולה רה"י היא זו דין
תורה עכ"ל לכאורה משמע מזה דכלל דלתות נעלות
אף מה"מ אינה רה"י, מיהו הה"מ שם כ' שלא
דקדק רבינו שם בדיני המחילות לפי שאיט מקימו
כמו שכ' שם גבי מבוי ש"ש לו לחי כה"ג ע"ש) :

ומעתה מבור לר' הרמב"ם דרבנן ל"פ על
רבים ומבטלי מחילה, אבל מדרבנן מודו לו דאסור
ובשבת (קל"ח ע"א) מתקין לה ר"ש מי איכא מ"די
דרבנן מחייבי חטאת ור"א שרי לכתחילה, אי"ב ה"ג
דלר"י מחייב חטאת כדמוכח מהא דמוקי כוותי' הא
דר"י"ח דאגד ירושלים אלמלא דלתותי נעלות כלילה
חייבין עלי משום רה"ר ממילא מוכח דלרבנן דר"י
נמי אסור מדרבנן מיהא. רק לפימ"ש שם בחי'
הרשב"א בשבת דל"ק הגמ' התם כן רק בפלוגתא
דיחיד ויחיד אבל בפלוגתא יחיד ורבים אפשר
דרבים מתירים לכתחילה אף דיחיד מחייב חטאת
וכמו בפלוגתא דר"י ורבנן אי עמיצה הו"י פקעירה

1234567

שם (דק"צ ע"א), דלר"י חייב ולרבנן שרי לכתחילה
וכ"מ בדבריו בגמ' דשבת (דל"ה ע"א) ע"ש, אי"ב
ה"ג לא מוכח כ"ל, וגם כ' שם הרשב"א דשנויא
דאב"י דיחוי בפלמא הוא וכו' וע"ש בחוס' ושם
(בדס"ב ע"א וד"צ ע"א) בתורה בר מ"מ בל"ה
למעט בפלוגתא עדיף כ"ש כאן שמלינו בהדי'
קד. סברא דמדרבנן אסור היכא דבקעי בה רבים
דאחי לאיחלופי ברה"ר :

ולפי' י"ל בזה ג"כ בסתירה ד' הרמב"ם דלעיל
ממש"כ בפ"ז מה"ש דפסי בדלתות הראויות
לנעול, ואלו שם בפ"ד ובריש ה' עירובין כ'
הרמב"ם שדלתותיהן נעלות כלילה כו', וכבר כ'
לעיל שהרמב"ם מוכיח זה דאף רה"ר סגי בדלתות
הראויות לנעול מהא דאמרין כן באבולי דנהרדעא
דסגי בראויות לנעול, והרמב"ם ס"ל כמש"כ הה"מ
בדעתו דאבולי דנהרדעא רה"ר גמורה הו"י רק
דהרמב"ם ס"ל הסברא דזה דסגי בדלתות הראוין
לנעול וברי אפי' מדרבנן ולא אמרינן בזה ג"כ לאסור
מדרבנן משום דאחי רבים ומבטלי מחילה כו', כמו
דאסור מדרבנן בשם ד' מחילות וכו' :

ואין סברא לומר כיון דראוי לנעול יהי' חשוב
כמאן דנעלו ולא בקעי בו רבים כי דמכ"מ
השחא חוין דבקעי בו רבים תמיד, אלא משום
דבכה"ג שרי אף מדרבנן דכולי האי לא אתי
לאיחלופי ברה"ר כיון שיש שם ב' מחילות גמורות
ואיך ב' מחילות בדלתות ראוי' לנעול דהוי עכ"פ
שם ד' מחילות ג"כ. ובזה מייירי ג"כ הרמב"ם
בפי"ז מה"ש שם שכ' שני כותלים ברה"ר והעם
עוברין ביניהם דעושה מכאן ומכאן דלתות הראוין
לנעול כו', אבל ברפ"ד מה"ש וכן בריש ה'
עירובין דמייירי שם לענין מדינה המוקפת שתיעשה
כולה רה"י גמורה בכל מקומות שבה בעינן דלתות
נעלות ממש כלילה (וכמ"ש התוס' בעירובין דכ"ב
ע"א ד"ה ומייבין), בהא דאר"י ירושלים אלמלא
כו' חייבין עליה משום רה"ר אף דר"י ס"ל ב'
מחילות דאורייתא. משום שהיתה מפולשת, ולעומד
באמצע הפילוש ליכא מחילה וכמו כן י"ל בדברי
הרמב"ם דסתם מדינה המוקפת יש בה ג"כ מבואות
מפולשין ולעומד שם באמצע לא משחרי מדרבני
בדלתות ראוי' לנעול רק נעלות ממש וכ"ל :

שוב ראיתי בשו"ת רדב"ז ח"ב בתשו' לשיטות
הרמב"ם (סי' קל"ה), שעמד ג"כ שם
בסתירה ד' הרמב"ם בזה מ"מ בפ"ז מה"ש למ"ש
בה' עירובין כ"ל ותי' בג' אופנים, ומסיק דכל
אופן בדלתות ראויות לנעול סגי להיות רה"י גמורה
ע"ש :

ולענין דין ירושלים לאחר שנפרצו בה פרצות,
דבעירובין

רבים, והא' המשמע שם צמ' דמחללה נמי ירושלים
חשיבא ככרמלית כבר כ' שם הרשב"א ל"ד נקט
כרמלית רק כחצר שאינה מעורבת וכ"כ הר"מ
בריש ה' עירובין וזה דלא כד' הר' יאנון בפ"ק
דעירובין דס"ל דהוי כרמלית ממש וע' בתשו' הריב"ש
סי' ת"ה ובתו"ט פ"ו דעירובין מ"ט ובפ"י המשנה
להרמב"ם שם (וע' ברש"י סוטה דמ"א ע"א ד"ה
מכאן וביומא ד"ע ע"א סד"ה להראות ואכמ"ל
בישוב סתירת ד' רש"י בזה):

והנה בתוס' בפסחים שם שהביאו מימרא דר"י
בעירובין ירושלים אלמלא כו' חייבין עלי'
משום רה"ר וכ' וז"ל, ול"ד נעלות אלא דא"י
לנעול כדמסיק התם עכ"ל, ומה מוכח שד' התוס'
דאף ברה"ר צ"י בדלות ראוי' לנעול ולא נעלות
ממש וכ"ד הרמב"ם הג"ל (וי"ט לומר דריו"ח דקאמר
אלמלא דלתות' נעלות כו' קושטא הוא דירושלים
הי' דלתות' נעלות כלילה אבל אין זה משום היתר
שבת דיש היתר ג"כ בראיות לנעול כ"ל, ובלא"ה
משום היתר שבת הי' די בנעילת דלת מזד אחד
לפי ד' הרשב"א שהובא בזה"מ ובמג"א סי' שס"ד
אח"כ ¹²³⁴⁵⁶⁷ סק"ב):

אך ממש"כ התוס' בעירובין פ' הדר (דס"ב
ע"ב סד"ה ור' יוחנן) שכ' הר"י באותן
ישראלים הדרים יחידים בכרכים המוק"ח ש"ס להם
מחיות ודלתימיהן נעלים כלילה שרי לסלסל כו',
משמע דס"ל דנעלות ממש צעיק ולא צ"י בראי'
לנעול (ואם כי אין להקשות כ"כ סתירה בד' התוס'
ממס' למס' שכן דרכם בכ"מ כמש"כ המהרש"א
בפסחים דף כ"ז ע"א ב"תד"ה עד והי"ש בהקדמתו
למס' חולין מכ"מ כאן בלא"ה י"ל דאין כאן סתירה
כלל, דאש"ל דמדרבנן צעיק נעלות ממש ומדא"י
צ"י בראיות לנעול וכמש"ל):

וגם י"ל דהר"י דנקיט דלתות' נעלות ל"ד נקט
וה"ה ראוי' לנעול וכמ"ש הס"מ על הרמב"ם
ריש ה' עירובין הג"ל אלא שהפוסקים נקטו דהר"י
בדוקא קאמר נעלות, וכן ראיתי בתשו' מהר"ק
סי' מ"ו שהביא בפשיטות ד' התוס' דס"ל
דנעלות ממש צעיק ולא צ"י בראי' לנעול:

ובמדרב"י פ' הדר הביא ג"כ ד' הר"י בתוס'
הג"ל, וכ' פ"ו דמ"ש הר"י דלתותיהן
נעלות כלילה ל"י למוהר"מ דאפילו למאן דמחזיק
נעילה ה"מ ברה"ר עלמזו או במבואות המפולשין
לרה"ר, אבל לידון דלית לן רה"ר לא צ"י נעילה
כו', וכ"כ בהגמ"י בפ"ב מהל' עירובין ובר"מ סי'
שס"ד הביא ג"כ הך פלוגתא דהר"י סובר דצ"י
נעילות דלתות אפילו בזה"ז דלית לן ר"ה גמורה
ומוסר"מ

דבעירובין דף ק"א, לשונו' דר"ס שם אמתינית
דהתם דמיירי לאחר שנפרטו בה פרטות מוכח דלאחר
שנפרטו כו' הוי ירושלים רה"ר גמורה יע"ש וכן
ראיתי במלמ"ל בפ"ג מה' ביאת מקדש הי"כ לע'
שרץ שנמלא במקדש שלא היו מוליחין אותו חוץ להר
הבית משום דבירושלים לאחר שנפרטו בה פרטות
הוי רה"ר גמורה ולא כרמלית (ואף והוא"ה שרץ
הוי משא"ל כמו הו"ה התם מכ"מ י"ל דאף למ"ד
דס"ל דמשא"ל פטור מ"מ לא הקילו בזה במקדש
דחמור משאר שבותין כטודע):

אך בתשו' ז"א חולק על המל"מ ומפרש בגמרא
דעירובין שם דמה י"ד רבא שם מהך ש"טו'
ומשני סיפא אחאן לשערי גינה כו' משום דרבא
סבר דבירושלים אף לאחר שנפרטו בה פרטות מ"מ
עדיין יש ד' מחיטות ולא אחי רבים ומצטלי מחינה
ואפילו צפרון מרובה על העומד וכמו בפסי' ביראות
וכו', אך קשה לדבריו מנ"י דפסחים (דס"ז ע"א
וכמטאר שם בתוד"ה תוחב) דמשמע ד"ש איסור
בירושלים לאחר שנפרטו כו' אלא דמבואר שם
במהרש"א ד"ל דאסור מדרבנן, רק דההוכחה
דאסור מדאורייתא הוא מדפריך התם הגמ' והלא
מחמור ואיסור מחמור אינו רק ברה"ר ולא בכרמלית
כדמוכח פ' המולא תפילין, ול"י כוונתו דלא מוכח
שם מידי, וע' במג"א סי' רמ"ז ס"ק י"ב שלד'
הרשב"א אף בחצר שייך מחמור כו' והמג"א בסי'
ש"ה סק"ז הוכיח דבכרמלית שרי מהא דאמרין
בר"פ מי שהחשיך דכל שבחבירו פטור אבל אסור
בבהמתו מותר לכתחילה והיא מימרא דר"פ התם,
ולפ"ז י"ל דשפיר פריך צמ' דפסחים שם והרי
מחמור כיון דהא דמחמור שרי בכרמלית היא מחמת
מימרא דר"פ התם, והא ר"פ גופי' ס"ל בעירובין
הג"ל דירושלים לאחר שנפרטו בה פרטות הוי
רה"ר גמורה ושפיר פריך ולעולם י"ל דלשונו' דרבא
בעירובין ירושלים אף לאחר שנפרטו בה פרטות אינה
רה"ר מדאורייתא וכ"ד הו"א הג"ל (וראיתי בלל"ח
פסחים שם שפ"י בד' התוס' דהתם דמוכח דירושלים
הוי רה"ר מדאורייתא דאי הוי רק כרמלית דרבנן
הי' להם להביא הסבכים פ"י קטן וכ"ד הרשב"א
דאיסורי דרבנן ספינ ליה לקטן צידים וכו', אמנם
בתוס' ר"ה דל"ג סע"א מבואר דס"ל דאסור
למספי לקטן איסור דרבנן ג"כ ודלא כהרשב"א.
וגם י"ל בזה לפמש"כ הר"ן בשבת פכ"ב דאף
להרשב"א לא שרי למספי לקטן רק לזרבו,
ולא לזרכיט כג"ל ואכמ"ל) רק דלאחר שנפרטו בה
פרטות דינה ככרמלית, משא"כ מחחילה קודם
שנפרטו פה פרטות הי' דינה כרה"י וכחצר של

הראוי לנעול שהוא מפרש דאבולי דנהדרטח נמי רהיר גמורה הי' וכנ"ל אלף שיש לדחות ולומר דלעולם רש"י נמי ס"ל דברה"ר ג"כ סגי בדלתות ראוי לנעול, ומש"כ רש"י דאבולי דנהדרטח הי' מפולשין לרה"ר היינו ליישב הסוגיא שם דאר"ע דהוי סיימן פד פלגיייהו בעפרא ואר"כ הקך מגופות הואי ובכה"ג דאינס ראויס לנעול כלל, פשוט הוא דליכא שום מ"ד שיעיל זה ברה"ר גמורה וגם מהא דאר"ג פנייה לעפרייהו ופריך הגמ' לימא קסבר ר"ג צריך לנעול, ומשמע דקאי אדלעיל למפשט האיבעי' לתומרא דלחגניא אליבא דב"ס צריך לנעול ואי אבולי דנהדרטח הי' רה"ר גמור איכ' עדיין ליכא למפשט מזה האיבעי' דלעיל במבואות המפולשין לרה"ר משו"ה פירש"י דראשי מבואות מפולשין הי' אבל לדינא יש לומר דס"ל כהרמב"ם וכנ"ל (מיהו) מלשון רש"י שם ד"ה ירושלים שכ' וז"ל אבל נעילת דלתות משוי' לי' כחצר של רבים משמע דבעינן נעילה ממש וג"ז יש לדחות וא"ל):

ורענין דינא נראה דיש להחיר ברה"ר בדלתות הראוי' לנעול, חדא דיש כאן ס"ס להחיר (אף דאין לומר הס"ס באופן זה) דשמא הלכה כהרמב"ם דמהני דלת הראוי לנעול אף ברה"ר גמורה, והשפך הב' דשמא כהפוסקים דאין לנו רה"ר בזה"ז והוי ס"ס באיסור דאורייתא, וספק אחד באיסור דרבנן, (כעין מש"כ ביו"ד ס' פ"ג גבי ציר דגיס. ובגמרא דפסחים ד"ס גבי חצר שמת ואיח גמורה כמש"כ מזה השעה"מ סוף ה' מקואות, ובארתי במק"א דז"א דעגד זה י"ל דהוי ס"ס לאיסורא דשמא כד' הפוסקים דס"ל דאף בזה"ז דליכא רה"ר מכ"מ בעינן נעילות ממש וכנ"ל) רק י"ל כפשוטו שמא הלכה כהרמב"ם (וכמש"כ בה"מ והסור שהעיקר כד' הרמב"ם בזה):

ואף לפ"ד הרי"ף והרא"ש דס"ל דברה"ר גמורה בעינן נעילות ממש, מכ"מ שמא כד' מהר"ם מרונטורג דהאידנא דל"ל רה"ר אף הרי"ף מודה דא"ל נעילה ופגי בראוי' לנעול לכ"ע ומה גס שלא נמלא בראשונים חולק מפורש ע"ד מהר"ם בזה מלבד משמעות ד' הרי"ף בתוס' בעירובין (דס"ב ע"ב) ואולי י"ל דהרי"ף נמי ל"ד קאמר דלתותיהן נעילות ואפשר דה"ה ראוי לנעול, וכמש"כ זה ברמב"ם ריש ה' עירובין ופי' הה"מ בדבריו דל"ד קאמר וכנ"ל:

ואפשר לומר כן גם בד' הרי"ף, ומלבד מה ש"ל בזה דהרי"ף דס"ל דברה"ר צריך לנעול זהו גופא מדרבנן אף ברה"ר גמורה וכנ"ל, ובזה"ז

והסו"מ מרונטורג פליג וסובר דבזה"ז דלית לן רה"ר רק כרחמית לא צ"י נעילה כו', וכ"מ בהג"א בפ"ק דעירובין בשם הר"מ מאיבריא דלא צ"י בדלת אח"כ נעילות כלילה ואפילו לפרש"י דלא הי' רה"ר אלא בבקיעת ס' רבוא הי"מ לערין חיובא אבל לערין איסור סלמול לא עכ"ל:

וגם י"ל כן דהא מהר"י בעל התוס' שמחמיר להצריך נעילה הנה בתוס' פ"ק דעירובין (ד"ה כ"ד) משמע דהרי"ף גופא ס"ל כדעת רש"י דלא תשיב ר"ה אח"כ טקטין טו ס' רבוא פ' תוס' שבת ד"ז ע"ב ושם דס"ד סע"ב ובכתובות דף ו', ועירובין דכ"ז ע"א, ויש לבאר בזה בגמ' דעירובין (ד"ז ע"ב) שהתוס' שם כתבו בד"ה והאמר פ"ד רש"י שלא פי' קוש' הגמ' שם מהא דמאריך ריח נעילה דלתות משום דס"ל דחגניא אליבא דב"ס מיירי ג"כ בנעילות, ושם הקשו פ"ז דאי בנעילות איכ' הוי ג' מחילות ולכ"ה ג' מחילות דאורייתא לכל היותר ות"י דחוק, איכ' י"ל דרש"י ס"ל כהפוסקים דלפי המסקנא ברה"ר גמורה נמי צ"י בראוי לנעול, והא דאר"י"ח ירושלים אלמלא דלתותי' נעילות כו' היינו ראוי לנעול ומשו"ה אין סברא לפרש קוש' הגמ' מתחילה אהך דר"י"ח ממה שצריך לנעול דזה לא מוכח כלל מדר"י"ח שמאריך לנעול דוקא וכדחזיקו במסקנא דנקטינן כן באמת דר"י אינו מאריך לנעול, רק דבראיות לנעול מהני ולא הוי מקשה כן הגמרא בפשיטות מתחילה:

ור"י בתוס' שם שמפרש קושית הגמ' מהא דר"י מאריך נעילה, הרי"ף לשיטתו בזה דס"ל דלמסקנא נמי ברה"ר בעינן נעילה ממש כנ"ל וס"ל דהא דאר"י ירושלים אלמלא דלתותי' נעילות כו' היינו נעילות ממש ולא מתפרש בראוי לנעול שפיר מקשה הגמ' הבא לשיטתו (רק דלפ"ז יהי' מוכח מכאן לפ"ד הרי"ף דברה"ר בעינן נעילה ממש מדא"ל ולא צ"י בראוי לנעול מה"מ דלא כמש"ל) ומיהו אין להוכיח לפ"ז מפרש"י התם דס"ל כהפוסקים דברה"ר נמי צ"י בדלתות הראוי לנעול וכנ"ל חדא דבפרש"י שלפנינו מובא דמפרש בגמ' דמקשה שם מדר"י בזה"מ מהא דמאריך נעילה דלתות בכל לילה וגם לא צ"י בלח וקורה מלד א' ע"ש:

ועוד דלכאורה משמע איפכא מפרש"י דבהא דמייתי הגמ' שם מאבולי דנהדרטח פרש"י אבולי דנהדרטח ראשי מבואות מפולשין לרה"ר הי' משמע דאם הי' רה"ר גמורה לא הי' מועיל דלתות ראוי' לנעול, וכבר הובא לעיל בדבריו מש"כ הה"מ כד' הרמב"ם דס"ל דברה"ר נמי צ"י בדלתות

שבת שאני איסור כ"א ליומו לא אחריון ארי הוא דרביעא עלי' ופחחא הוא. אשרה דאישורא בין בחול בין בשבת ולא מחגי מיהא לא כש"כ א"י דבאשירה דעכו"ם פסקין ומפני שיש לה כפול ואפשר שיבוא לה יותר בשבת וכן פ"י רבותי עכ"ל הריטב"א. הרי מובאר דמשו"ה חשיבין ליה פחחא להאשירה כיון דארי' דרביע עלי' ואיסור ד"א גורם לו. וגם אפשר במליאות שיבוא יותר פ"י שהעכו"ם יבטלה אף שבוודאי אין זה בדינו וה"ל הבא כיון שהדלת מל"ע ראוי' היא לנעול רק ארי' דרביע עליה שאין מניחים מלד הממשלה. וגם בזה אפשר במליאות שיהי' רשיון מהממשלה אף שאין זה בדינו מ"מ שפיר חשוב דלת ראוי לנעול בכה"ג:

ואף שד' הריטב"א בזה לא הובא בפוסקים לדינא מכ"מ היא סברא נכונה בכה"ג אלא שיש לחלק קצת בין הגושים מהך דג"ד מ"מ י"ל כן. אלא שבג"ד ח"ל לזה כמ"ש לעיל דכיון דראוי לנעול בשיהי' רשיון מהממשלה חשוב כמו ראוי לנעול ברשות בע"ב של הרשות וכנ"ל:

אך ראיתי בתשו' מח"ס חאו"ח סי' נ"ד שפ' לענין זה פ"י שנעשה באופן שיכולין להכות הקורה שלמחלה ולמחותה על הפמוד השני ויהי' אז זה"פ אבל כ"ז שהוא פחות ועומד אין כאן היכר זה"פ ולכסוף לידד שם להחיר (מס"א דלא שייך בג"ד) וסיים בזה"ל מ"מ כ"ז הוא באופן שיהיה רשות ליהודים לבגרו כו' אבל בשאין רשות לבגרו בשום פעם נפל פיתא בבירא ע"כ:

מיהו שם בשבדא דהח"ס לא הי' שום דלת כלל. כ"א מל"א קורה קורה, ומלד הב' קורה של חוליות ואמי עלה רק מלד שבנידון שלו רק קורה של חוליות הי' יכולין למחותה ולהכותה על הפמוד הב'. ועי"ז אפשר שיתחמו העובדים. וימלא דמשו"ה בטל שם רבים ממנה וכמש"כ שם בעלמו שהיא סברא נכונה ולא הקל בזה אלא"כ שיהי' רשות ליהודים לבגרו:

וברא"ה החס י"ל שאף אם הי' משיגים רשיון ממשלה לנעול הרחוב בוודאי לא הי' מניחין לעשות באופן זה רק הי' עושין מחדש דלת לנעול כראוי. וגם בכמ"ק שהעכו"ם הדריס שם הם לעולם יש להם רשות כן באין מוחה. משא"כ בג"ד שפושין דלת מחש כמו שמל"י כן בכמ"ק על הדרכים במקום שיש רשות מהממשלה והיו אם יהי' רשות מהממשלה יוכל לנעול דלת זה בעלמו ובכה"ג שפיר חשוב ראוי לנעול כנ"ל וכן מלאחי בשו"ת חסובה מאהבה (ח"ב ס"ם רמ"ה). לענין דלת הראוי לנעול שאף אם ח"א להשיג מאדוני העיר ההורמא לנעול הדלת בכל לילה מ"מ יש לפסוק ע"ד הרמב"ם דמחיר

ובוס"ז דליכא רס"ד אף לר' הר"י הוי חרי דרבנן ויש להקל בזה בספיקא דפלוגתא דרבוותא וכש"כ כאן שיש ס"ס וכנ"ל:

ומל"ב כ"ז יש לומר בפשיטות דלחכות הראוי לנעול ¹²³⁴⁵⁶⁷אח"ח"פ שאין נעטלות עכ"פ בוודאי לא גרע מזה"פ וכיון שנתפשט המנהג ואלו סומכין להכשיר בעירובין לזה"פ וכמש"כ הרמ"א בסי' סס"ג בוודאי ה"ה דמחגי דלת הראוי לנעול דפשיטא דלא גרע מזה"פ דהא לחנני' אליבא דב"ה במבוי המפולש אינו מופיל לזה"פ רק דלת הראוי לנעול דווקא מלד אחד. ובוודאי לא יפלוג ח"ק דחנניא בזה דלדלת הראוי לנעול עדיפא מזה"פ. וכ"מ בגמ' שם דלא בטי החס בדלת אי לדיך לנעול רק לחנני' אליבא דב"ה (דלית הלכתא כוותי' לרוב הפוסקים) ומוכח מזה דלח"ק דחנני' דס"ל החס דעושה לזה"פ מכאן כו' לדידי' פשיטא דלדלת הראוי לנעול מחגי וא"ל לנעול דאל"כ הוי למחבי כן אף לח"ק דחנני' אם עשה דלת הראוי לנעול (כלא לזה"פ). אם מחגי במקום לזה"פ. אלא וודאי כנ"ל. וכ"מ ג"כ במלחמות להרמב"ן בפ"ב דעירובין. ויש עוד ראיות פ"י אלא שא"ל עוד ואכמ"ל:

ונבוא לבאר בג"ד כמה שיש להסתפק אם זה מקרי דלת ראוי לנעול כיון שבוודאי המושלים לא יתנו רשות לנעול את הרה"ר והרחוב שהוא דרך הרבים ועשוי ללאת ולבוא תמיד לכל הטעמים לשם. אלא שיש לדד בזה ולומר. דל"ד להא דקאמר בגמ' פנייהו לעפרייהו דהתם בעודן סחומים בעשר אינם ראויים לנעול מל"ע שיש כאן מניעה המחוסר מעשה בגופו משא"כ כאן שהדלת מל"ע ראוי לנעול ואינם מחוסרת שום מעשה רק מלד רשיון הממשלה. וכעין חילוק זה כ' בתוס' פסחים ד"פ ע"א סד"ה אחה וע"ש בתוס' ר"ד ס"ב וברס"ם ד"ה האי חגי' ביומא ר"ד ס"ג ואכמ"ל:

ועוד י"ל בפשיטות בג"ד דכיון שיש ביד הממשלה להרשות לנעול הרה"ר בכל פת שירצו. וכמש"כ בתשו' הריב"ש הובא בב"י ס"ם גל"א לענין קנים רשות מהאדון שכו' וז"ל. כי ידוע כי דרך הרבים הוא לעולם לאדון לשנותה כמו שירצו ולתת לבע"ב דרך מלד אחר כו' עכ"ל. וא"כ כמו דמחירין בדלת הראוי לנעול ברשות מי שיהי' בטל הבית של הרשות הזה הי"י יש להחיר כאן והדלת ראוי' לנעול בשיהי' רשיון מהממשלה:

ומל"ב זה י"ל הסברא בזה כעין מ"ש הריטב"א בעירובין ד"ח: בזה דארי' החס כל שאיסור שבת גורם לו. אסור. כל שד"א גורם לו חסור. והקשה הריטב"א דהשתא ומה חילן דאיסור

דמית ברואי לנעול אף שאינה נעמלת והוא כ"כ בפשיטת בלא שום טעם וראי' לדבריו וכבר ביארנו ד"ר בטעמו:
וְגַם אין לרמות זה למ"ש הו"ב במ"ה חלוא"ה (ס' ל"ט) בדין פירוב המונח בביהכנ"ס ונחמם מהמושלים עבור מס המלך. והעלה שם שמלך האיסור שאסור לשבור החומה בשבת כיון דהאיסור הוא מדרבנן וכ"כ שאסור מדרבנן ל"ג עלי' בה"ש וא"כ חשיב העירוב קיים בה"ש:
ואמנם מלך שא"א לשבור החומה מחמת

גזירת המלכות יש להחמיר ולהלדך פירוב אחר ג"כ דל"ד לנ"ד דהתם המערב נופא ל"ל הוא ופירובו במק"א ושיהי' מלי למשקל לי' בעלמו וכאן מחמת גזירת המלכות הא לא מלי איהו שקיל מיניה. אבל בנ"ד בהיתר הדלת שמהא ראוי לנעול בפיקן רק שתהיה ראוי לנעול ברשות בעה"ב של הרשות ההוא ואז שרי לאחרים ג"כ להוליא משם. וא"כ כיון שאפשר שיהי' רשיון מהממשלה לנעול בני בה"ב וחציב ראוי לנעול והמושלים חסובי כמו בע"ב של הרה"ר כמש"ל בשם הריטב"א:

ס' שניאור זלמן חופ"ק לובלין:

בענין נשבע על דעת חבירו.

לקפתי ובררתי מספרים שאין מצויין תחת יד כ"א לעיין בו.

הנזכר סי' ס"ח דל"ה שבועה ומרס כלל ואין לחוש לזה כלל דאין זה ביטוי שפתיים. וכן הסכים לזה הגאון מוהרש"ק ז"ל בתשו' מ"ב מה"מ. וכן בספר נפש ח' סי' ס"ח. ואף אם קראו בפה מה שכתוב בו קודם חתימתו ע"י בתשו' הרי"ם על יו"ד מהגאון הקדוש מגור זולקללה"ם שכתב שם וז"ל זה פשוט מה שקורא הכתב כדי לידע מה שכתוב בו זה לא הוי שבועה כלל רק כקורא בחורה ואם לא כיון לבו לא ילא וכן איתא בס' נפש ח' מהרב הגאון דקאליש זל"ל:

(ד) **ומב"ש** בדיעבד דהמחבר מחיר אף בעשה לו טובה לדיעה א' שם ולדיעה ב' וללורך מלוא דרמ"א והש"ך ס"ק נ"ד מחיר אף לכתמילה אפי' כשהשבע קבל טובה מחבירו עכ"פ יש לזקק לסיק דבדיעבד מותר במקום מלוא אפי' לשיטת הסו"י ס"ק ל"ג הג"ל:

(ה) **ואף** בעשה לו טובה. הטובה לריך להיות עבור השבועה זאת כמבואר בש"ך ס"ק

מ"א שמלך אחר ההטבה אינו מוטיל וכ"כ בתשובות הרי"ם הג"ל שצריך להיות הטובה עבור השבועה אבל אם ה' הטובה קודם השבועה זה מבואר בש"ך הג"ל שמלך אחר ההטבה אינו מוטיל כלל:

(ו) **יעינין** בתשו' הרי"ם שם וז"ל מה שפוסק לכתבירו טובה כדי שלא יעשה בלא זה

עולה זה לא מקרי טובה כיון דאם לא ה' עושה לו טובה ה' מקרי עולה זה לא מקרי טובה כלל. וכלא טובה אף כשבע לתועלת חבירו מהרי"ם דהר"ם בדיעבד עכ"ל בתשו' הרי"ם:

כתב

(א) **ב"י** שנשבע על דעת חבירו בשביל רטון חבירו מבואר ביו"ד סי' רכ"ח ע"י בש"ך ס"ק ל"ז שם אם חבירו לא עשה לו טובה יכול להתיר לו בלי דעת חבירו ומבואר בש"ך ס"ק ע"ב שנשבע מאהבה ובין מיראה אם חבירו לא עשה לו טובה יכול להתיר לו ע"י ג' בלי דעת חבירו. אך לריך שיודיע לחבירו שהתיר לו משום חשד: אך לכתמילה אין לב"ד להתירו כשנשבע ע"ד חבירו אפי' לא עשה לו טובה כמבואר בש"ך ס"ק מ"ט אך אם התירו לו בדיעבד אף בלא דעת חבירו הוי התרה יעו"ש:

(ב) **בד"א** שאין בהתרתו דבר מלוא אבל אם יש בהתרתו דבר מלוא הב"ד יכולין להתיר לו אף לכתמילה כמבואר בהרמ"א סי' רכ"ח סעיף כ' ולזה הסכים הש"ך ס"ק נ"ד וזה מבואר שם בבאה"ט ס"ק מ"ה בשם כנה"ג שלא ישלשלו קמטות ומריבות דבר מלוא מקרי ומה גם להגיל ממסירות דודאי דבר מלוא מקרי. גם לריכ רבים דבר מלוא מקרי. ולהתיר לקהל ליקח להם מרבין חורה ומכ"ש להורות הלכה למעשה בעיר שדבר מלוא מקרי:

(ג) **ואפי'** לדעת הסו"י ס"ק ל"ג שחפזק נגד הפסק של הרמ"א והש"ך וכתב דאף לדבר מלוא קשה להקל אם לא לזקק להיות אכיל עם עוד אכילים. וא"כ בשבועה ככתב שכתב איש אחר והוא רק חתם עלמו על השבועה יש ארבה אכילים להקל כי בתשו' טכ"י סמ"ו ביו"ד ובח"מ ס"ו כתב דשבועה ככתב יש לזקק לכאן ולכאן. אך כתב שם דמרס ככתב מהי. וכ"ז בכתב ידו חתם אבל כתב יד הסופר והוא רק חתם עלי' כתב

(ט) וְאֵת כַּעַשׁ לוֹ טוֹבָה אֲבָל אִם לַחֲבִירוֹ אֵין שׁוֹם חוֹעֵלֶת בַּשְּׁבוּעָתוֹ מִבּוֹאֵר בַּסֵּמֶךְ סִי ק י"א בַּשֵּׁם מַהֲרִי"ט שְׁחֹלֵק עַל הַשֵּׁךְ סִי ק מ"ג וּמַחֲזִיר לַהֲחִיר לוֹ הַשְּׁבוּעָה כַּשֶּׁהִיָּא בְּלִי חוֹעֵלֶת לַחֲבִירוֹ. וְכֵן הַגּוֹבֵי מַהֲרִי לַגִּמְרִי בַּמָּקוֹם דְּבַר מַלּוּה וְאֵין בּוֹ חוֹעֵלֶת לַחֲבִירוֹ. וְכִי בַּשְּׁעָה"מ פִּי מֵה' טוֹבָה ה' ז':

(י) הַחֲתָמִים סִי רַכִּי הַעֲלֵה דֹאף הַחֲלָקִים וְאֹמְרִים לַכַּתְחִילָה אֵין לַהֲחִיר אֵף דְּבַר מַלּוּה זֶה הוּא דוֹקָא בַּחֲקִיעַת קָה כְּמוֹ בְּדִקְיָה וְהַחֲזִיר שֶׁם בְּרַב שְׁנָתָן תִּצְרֹךְ לִהְיוֹת לֵהֶם לְרַב וּמוֹרֶס וּמִיד אַחֲרָיו נִתְחַרֵּט וְכַתֵּב שֶׁם דְּזֶה לֹא מַקְרִי טוֹבֶס כִּי וְהַחֲזִיר לַהֲחִיר ע"י ג' אֵף בְּלִי יִיעָחֵס כִּיֹּן שְׁעָרִיִּין לֹא נִהְיָה מֵהֶם בְּלוֹסִיכּוֹ פִּשְׁיטֹא דִיטוֹל לַסִּמּוֹךְ עַל כָּל הַי פּוֹסְקִים דִּס"ל דְּבַעֲיָן עֲשֵׂה לוֹ טוֹבָה וְהַכֹּא לִיכֹא טוֹבָה שְׁעָרִיִּין לֹא הַתְחִיל בַּשְּׁעוֹלָסִס כָּלֵל יִשְׂרָאֵל:

(י) כַּתֵּב בֵּם קִגְלֹחַ סוֹפְרִים סִי מ"ז מִהַגְלִיֹן מִהַרְשֵׁ"ג ז"ל דְּנִדְרִים וּשְׁבוּעוֹת בַּכַּתֵּב אֵף לַהֲסוֹבְרִים דְּמַהֲרִי מ"מ יֵשׁ לוֹ הַחֲרָה אֵף בְּנִדְרֵי פִי דְּחִירוֹ ע"י שְׁלֹשָׁה הַחֲרָס וּבַשְּׁבוּעָה אֵף בְּקִיבֹל טוֹבָה אִם יֵשׁ אִיזֵה אֲלוֹנֶס. גַּם כַּתֵּב שֶׁם דְּטוֹבָה לִיָּה רַק אִם נִשְׁאָר בַּהֲטוֹבָה וְלֹא מִתְחַרֵּט עַל הַטוֹבָה. אֲבָל אִם מִתְחַרֵּט עַל הַטוֹבָה מִתְחַמֵּת כִּי אִיגְלֹחַי מִלִּחְא לַמִּפְרֵט דְּל"ה טוֹבָה כָּלֵל וְדֹאִי מַהֲרִי הַחֲרָה אֵף בְּלִי רִטוֹן חֲבִירוֹ. גַּם כַּתֵּב שֶׁם דְּלִאִיזֵה דְּבַר מַלּוּה יֵשׁ לַהֲחִיר דְּלֹא כְּט"ז הַגִּל וְאֵף לְעוֹרֵךְ פְּרִנְסָה כְּמִטְ' בְּרַמ"א פִּעִיף כ"א וּבִאֵס לֹא הִי רַק חֲחִימָה אִינוֹ לְרִיךְ שׁוֹם הֵיחָד וּמַכֵּ"שׁ הַחֲחִיר לוֹ ע"י שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹתָר בְּלִי פִקְפּוֹק:

(ח) הַנָּה בְּנִדְרֵי פִי דְּכַתֵּב הַשֵּׁךְ סִי ק ס"א דְּבַמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ מַלּוּה בַּהֲחִירוֹ מוֹחֵר לַחֲחִילָה דְּבַמָּקוֹם מַלּוּה אֵין שׁוֹם דִּיעָה לַהֲחִיר מַלְּהִירוֹ:

לפען לא ישאר נייד שבצד הזה חלק אצין בבאן טיש במיניא דלאו שקדמו עשה

ונדפעינד לחץ דברי הרמב"ם נפשימות

לפי מה שפי' רש"י ז"ל לעיל (י"ד ע"ב ד"ה כל ל"ת) וז"ל ואשמעין ר' יוחנן דהני מילי בעשה הבא אחר הללו שאין אחס יכול לקיימו אלא לאחר עבירת הללו אבל עשה שקדם את הללו ואחסי יכול לקיימו קודם עבירת הללו אין זה ניתק הללו ואפי' תקיימו אחר עבירת הללו לא נפטר מן המלקות עכ"ל רש"י ז"ל שם. משמע מדברי רש"י ז"ל דכל היכי שיכול לקיים העשה קודם עבירת הללו אפי' שנקטב אחר הללו מ"מ נקרא לאו שקדמו עשה וממילא גבי שילוח הקן לפי' נמי נקרא לאו שקדמו עשה משום שיכול לקיים העשה שלח תשלח קודם שיצבור על הללו דלא תקח האם על הבנים ואפי' הכי סברי רבנן משלח ואינו לוקה ושפיר פסק הרמב"ם ז"ל כרבנן דל"ת שקדמו עשה אין לוקין עליו :

וב"ת ל"ל לר' יוחנן לידרש כל ימיו בעמוד והחזר כיון שכלא"ה אין לוקין משום דהוי לאו שקדמו עשה י"ל דזה ה"י דורש קודם שחזר בו אבל לבחר שחזר בו אה"י דהוא דרש האי כל ימיו לדרשא אחריתי כדאיתא בשאגת ארי' וק"ל : **אך** לפי' יקשה א"כ למה להו לרבנן למידרש שלח אחר לא תקח משמע הא אפי' אי הוי משמע קודם לקיחה נמי לא לקי לדידהו דסברי דבזו לאו שקדמו עשה אין לוקין עליו כג"ל כפי' רש"י הג"ל : **ויר"ל** דרבנן לדברי ר' יהודה הוא דקאמרי לפי מה דאיתו ס"ל לאו שקדמו עשה לוקין עליו קאמרי רבנן דהכא הוי העשה אחר הללו משום שלח אחר לא תקח משמע אבל לדידהו אה"י דאין נפ"מ דאפי' קדמו העשה נמי אין לוקין וק"ל :

בב"מ מכות (י"ד ע"ב) אחר רבנ"ה ארי' כל ל"ת שקדמו עשה לוקין עליו. אמרו ל' אחרת אחר להו לא. אחר רבנ"ה האלקים אמרה. כתיבא ותנינא כתיבא ושלחו מן המחנה. ותנינא הבא אל המקדש סמא. אלא מ"ט דדר בי' משום דקשי' ל' אונם דתניא אונם שנירש אס ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה כ' אחאי הא ל"ת שקדמו עשה ולילקי כ' אלא אחר רבא כל ימיו בעמוד והחזר. וכן כי אחי רבין א"ר יוחנן כל ימיו בעמוד והחזר עכ"ל הגמרא : **והקשו** מכאן על הרמב"ם דפסק בפ"א מה' נערה ה"ז וז"ל אפי' שנאמר באונם לא יוכל לשלחה כיון שקדמו עשה ולו חה"י לאשה כרי זה ניתק לעשה. ואי ל"ת שניתק לעשה ואין לוקין עליו. וכחכ הכסף משנה משום דמסיק הש"ס דהדר בי' ר' יוחנן משום דקשי' ל' אונם עכ"ל. ותמא עליו הא כבר תירץ רבא קוש' זו משום דכתיב כל ימיו בעמוד והחזר ואף ר' יוחנן גופא סבר כן כג"ל :

ונראה לחץ דברי הרמב"ם דלכאורה יש להקשות עוד על הרמב"ם ז"ל הג"ל מהפלוגתא דר' יהודה ומכמים גבי שילוח הקן דר' יהודה סובר לוקה ואינו משלח ופירש"י ז"ל דקסבר שלח מפיקרא משמע ומכ"א משלח ואינו לוקה ופירש"י דקסברי שלח אחר לא תקח משמע כדכתיב ופוי לאו שניתק לעשה אבל ר' יהודה סובר דהוי לאו שקדמו עשה ומכ"א לוקה וחזין לרבנן דלא פליגי עלי' דרי' אלא משום שלח אחר לא תקח משמע כדפי' רש"י ז"ל. אבל אי הוי מפיקרא משמע הוי מודי ל' דלקי כג"ל משום שקדמו עשה. וא"כ קשה על הרמב"ם ז"ל שפסק דלא כמאן. והוא לכאורה קשי' עצמה :

